

Girişimcilik Eğitiminin Etkisini Değerlendirmek için Girişimcilik Niyetleri Anketinin Doğrulaması

Muhammad Zaheer Asghar ¹, Fariha Gul ², Pirita Seitamaa Hakkarainen ³,
M. Zeki Taşdemir ⁴

Öz

Girişimcilik eğitimi, başkaları için serbest meslek ve iş olanakları sağlayarak bir toplumun sosyal ve ekonomik kalkınmasında önemli bir rol oynamaktadır. Girişimcilik eğitimi, mezunların girişimci niyetlerinin gelişmesiyle girişimci zekayı katalize edebilir. Bu çalışma girişimcilik eğitiminin, öğrencilerin bir girişimci olma niyetlerine etkisini incelemek için girişimci niyetleri anketini doğrulamayı amaçlamaktadır. Bu çalışma "girişimcilik eğitimi öğrencilerin girişimci niyetlerini etkiliyor mu?" sorusuna cevap aramaktadır. Bu çalışma 1) girişimcilik eğitiminin öğrencilerin bir girişimci olma tutumlarına etkisini incelemeyi; 2) Girişimcilik eğitimi öğrencilerinin girişimci olması için algılanan davranışsal kontrolü ortaya çıkarmayı; 3) girişimcilik eğitimi öğrencilerinin bir girişimci olabilmesinde özne normların etkisini anlamayı; 4) Girişimcilik eğitiminin öğrencilerin girişimci niyetlerine etkisini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın teorik çerçevesi planlı davranış teorisi üzerine kurulmuştur. Planlı davranış teorisine göre, bir insanın girişimci niyetleri bazı önceliklerin yanı sıra karmaşık bir süreçle oluşturulur. Girişimci niyetlerinin öncülleri, kişilerin girişimcilik konusundaki tutumları; kişinin girişimcilikle ilgili özne normları ve kişinin girişimci niyetlerine yönelik algılanan davranışsal kontrolünden oluşur. Bu araştırma nedensel karşılaştırma araştırma deseni kullanılan nicel bir çalışmadır. Girişimcilik niyetleri anketi planlı davranış teorisine dayalı olarak geliştirilmiştir. Güvenilirlik ve geçerlik testleri için öğrenciler (n=60) üzerinde pilot test uygulaması yapılmıştır. Girişimcilik eğitime katılan teknoloji eğitim öğrencileri (n = 240) ile girişimcilik eğitime katılmayan teknoloji eğitim öğrencileri (n = 302) arasında bir karşılaştırma yapılarak geçerliliği sağlanmıştır. Çalışmanın bulguları, öğrencilerin girişimci niyetlerini ölçmek adına planlı davranış teorisinin uygun olduğunu göstermiştir. Araştırmanın girişimcilik eğitime katılan öğrencilerin niyetlerini katılmayanlardan daha fazla olduğunu ortaya koyduğu ve girişimcilik eğitiminin öğrencilerin doğrudan niyetini

Anahtar Kelimeler

Girişimcilik eğitimi
Girişimcilik Niyetleri Anketi
Planlı Davranış Teorisi
Yapısal Eşitlik Modeli

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 10.11.2015
Kabul Tarihi: 20.03.2017
Elektronik Yayın Tarihi: 31.01.2019

DOI: 10.15390/EB.2019.6105

¹ Helsinki Üniversitesi, Öğretmen Eğitimi Bölümü, Finlandiya, zaheer.asghar@helsinki.fi

² Punjab Üniversitesi, Eğitim ve Araştırma Enstitüsü, Pakistan, nayllich@gmail.com

³ Helsinki Üniversitesi, Öğretmen Eğitimi Bölümü, Finlandiya, pirita.seitamaa-hakkarainen@helsinki.fi

⁴ Yönetim ve Teknoloji Üniversitesi, Pakistan, academiczt@gmail.com

etkilemediği, ancak öğrencilerin girişimci niyetlerinin önceliklerini etkilediği sonucuna varılmıştır. Bu çalışmanın anket geçerliliği öğrencilerin daha sonraki girişimci niyetlerinin ölçümleri için yararlı olabilir. Anketin güvenilirliğini test etmek için Cronbach'ın Alfa'sı kullanılmıştır. Anketin geçerlilik testi için faktör analizi kullanılmıştır. Girişimcilik eğitime katılanlar ve katılmayanlar arasındaki niyetlerin farkını bulmak için t-testi uygulanmış, girişimcilik eğitimi ile girişimcilik niyetlerinin öncülleri arasındaki ilişkiyi bulmak için yapısal eşitlik modeli (YEM) kullanılmıştır.

Bu çalışma, Pakistanlı öğrencilerin girişimci niyetleri ve girişimcilik eğitiminin etkisi hakkında yapılan araştırmalara bir bilgi katkısıdır. *İleriki çalışmalar*, yüksek girişimci niyetli öğrencilerin yeni girişim oluşturma sürecini inceleme üzerine yapılabilir.

Giriş

Kendi işlerini yürütme niyetinde olan öğrencilerin yeni girişim ortaya koyma sürecini anlamak için girişimcilik eğitim programlarını tercih etmeleri girişimcilik eğitiminin gelişiminin kanıtıdır (Galloway ve Brown, 2002). Hansemark (1998), girişimcilik eğitiminin ayrıca Teknik Mesleki Eğitim ve Öğretim (TVET) öğrencilerinin girişimciliği kariyerleri olarak seçme tutumlarını da etkilediğini belirtir. Kuratko (2005), Eğitim enstitülerinin, girişimcilik eğitimi öğrencilerin ilgisini çekmek için çok yenilikçi bir şekilde lisans programlarına koyması yeni ortaya çıkan eğilimdir. Charney ve Libecap (2000) akademisyenleri piyasa ihtiyaçlarıyla ilişkilendirerek onların fırsat tanıma ve risk alabilme gibi girişimcilik becerilerini arttırmak için girişimcilik eğitiminin TVET öğrencileri için önem kazandığını belirtir.

Problem Cümlesi

Girişimcilik öğretilir mi? Cunningham ve Lischeron (1991) ile Henry, Hill ve Leitch'e (2004) göre girişimcilik eğitimi öğrencilere girişimci olma veya olmamayı öğretebilir mi konusunda devam eden bir tartışma var. Herron ve Robinson (1993), girişimcilik davranışının girişimcilerin kişilik özellikleri ve psikolojik özellikleriyle ilgili olduğunu söylüyor. Bazı araştırmacıların girişimciliğin öğretilir olmadığına inanmasının nedeni de budur. Bununla birlikte, araştırmacıların çoğu, girişimciliğin başarılı girişimci ebeveynlerden veya uygun eğitim ve deneyimler yoluyla öğrenilebileceği görüşündedir. Girişimci ebeveynlerin öğrenme deneyimleri ve kişisel deneyimleri, yeni girişim oluşturmada başarı ihtimalini arttıracaktır.

Girişimcilik eğitiminin farklı yönlerinin, girişimci zihniyet ve becerileri yönüyle öğrencinin sonuçlarına etkisinin ne olduğunu daha iyi anlama ihtiyacı vardır. Henry, Hill ve Leitch (2005), bugüne kadar girişimcilik eğitimi ile öğrenci çıktıları ve aynı zamanda girişimci etkinlik ve başarısı arasındaki bağlantıyı bulan çok az çalışma olduğunu belirtmektedir. Ayrıca girişimcilik eğitimi müdahale programlarının etkileri alanında yoğunlaşan deneysel araştırmaların eksikliği vardır ve ayrıca öğrencilerin girişimci olup olmadıkları üzerine çalışılan az sayıda izleme çalışması bulunmaktadır (Gundlach ve Zivnuska 2010).

Araştırmanın Amaçları

Bu araştırma, girişimcilik eğitiminin öğrencinin girişimci niyetlerine etkisini incelemek için girişimci niyetlerinin geçerliliğini denetlemeyi amaçlamaktadır.

Çalışmanın amaçları;

- 1- Girişimci niyet anketinin geçerliliğini denetlemek
- 2- Girişimcilik eğitiminin öğrencilerin girişimcilik niyetlerinin önceliklerine etkisini bulma
- 3- Girişimcilik eğitiminin öğrencilerin girişimcilik niyetlerine etkisini bulma.
- 4- Girişimcilik eğitimine katılan ve katılmayan öğrencilerin girişimci niyetleri arasındaki farkı bulma

Araştırmanın Önemi

Bu araştırma girişimcilik müfredatının Pencap eyaletindeki TVET öğrencilerinin girişimci niyetlerine olan etkisine odaklanarak girişimcilik eğitimi alanındaki bilgi boşluğunu doldurma girişimidir. Pencap eyaletindeki öğrencilerin girişimci niyetleri ele alınarak öznel normların etkisini inceleyen bu çalışma daha önce var olan girişimci niyetlerinin teorik altyapısına girişimcilik eğitiminin etkisini ekleyerek oluşan bilgi katkısıdır.

Bu araştırma, politika yapımcılar için TVET öğrencileri arasında Girişimciliği teşvik etmek için onlara bir fikir verme açısından yararlıdır. TVET enstitüleri, öğrencilerin girişimcilik konusundaki niyetlerini arttırmak için bu araştırmayı TVET programlarını geliştirmek için kullanabilirler.

TEVTA, PVTC, NAVTTC, PBTE ve TTB gibi TVET paydaşları, bu araştırmayı, TVET öğrencilerinin yararına girişimcilik eğitim programının entegrasyonu için kullanabilir. Örneğin, TEVTA'lar ve PVTC girişimcilik eğitim müfredatını, öğretmen eğitim programlarını geliştirebilir ve PBTE değerlendirme sistemini bu araştırmayı kullanarak geliştirebilir.

Bu araştırma ayrıca, TVET müfredat geliştiricileri, ölçme ve değerlendirme uzmanları, öğretmen eğitimlerine girişimcilik eğitim müfredatını, program tasarlama, değerlendirme, öğretmen eğitim modüllerini daha iyi sunmak için sırasıyla Pencap'taki TVET öğrencilerine yönergeler sağlayacaktır.

Çalışma ayrıca, girişimcilik ve TVET alanlarında ileriki araştırmalar için bir kaynak olmayı da amaçlamaktadır.

Kaynak Taraması ve Teorik Çerçeve

Bu çalışma, teorik temellerini Ajzen'in (1991) sunduğu Planlı Davranış Teorisine dayandırmıştır. Bu teori, girişimcilik konusundaki seçkin psikolojik teoriler arasında yerini alıyor (Armitage ve Conner, 2001; Asghar, Hakkarainen ve Nada, 2016; Kidwell ve Jewell, 2003; Long, 2011; Walker, Grimshaw ve Armstrong, 2001; Watson vd., 2014; Zempore ve Ajzen, 2014;). Girişimci zihniyetinin anket tasarım araştırmasıyla yapılabileceği düşüncesiyle mevcut çalışma için uygun olduğu düşünülmüştür. Teori, girişimcilik zihniyetini belirlemenin en iyi yollarından birinin bireylerin niyetlerini sormak olduğunu iddia ediyor. Bu teorinin diğer ayırt edici bir özelliği, davranışlarda değişikliklerin önceliklerini niyetlerle ön plana çıkarmasıdır (Fretschner, 2014; Kaiser, 2006; Liao, Chen ve Yen, 2007).

Niyetlerle davranıştaki bu değişiklikler, eğitim ve öğretim nedeniyle girişimci niyetlerin oluşması için de geçerlidir. Bu teoriye göre davranışı faktöre dayalı olarak değiştiren öncelikler, algılanan davranış kontrolü, kişisel tutum ve öznel normların birleşimiyle oluşturulur. Bu üç faktör, girişimciliği kariyer olarak benimseme niyetlerini önemli ölçüde etkiler (Fretschner, 2014; Lortie ve Castogiovanni, 2015; Serida ve Tristán, 2011). Bu üç faktörü etkileyen diğer önemli bir unsur, eğitim ve öğretimin rolüdür. Mevcut çalışmanın temel varsayımı eğitimin, pozitif girişimci niyetlerin oluşumunda öncülük eden algılanan davranış, kişisel tutum ve öznel normların değişmesinde hayati bir rol oynamasıdır.

Girişimcilik eğitiminin etkisini incelemek için bu nedenlere eğitim faktörü eklenmiştir. Aşağıda, planlı davranış teorisinin nedenlerinin kapsamlı bir tanımı bulunmaktadır.

a. Algılanan Davranışsal Kontrol

Girişimci niyetlerinin ana bileşenlerinden biri algılanan davranışsal kontroldür (Krueger, Reilly ve Carsrud, 2000). Bu varsayım, Bandura'nın (1986) algılanan etkililiğin, öğrencinin davranışına büyük ölçüde etkilediğini sunan kendi kendini etkileme teorisine dayanmaktadır. Bu bir durumu kontrol etmek için bilinçli bir süreç olarak nitelendirilir (Fretschner 2014; Meyer, Zacharakis ve De Castro, 1993). Eğitim, uygun öğrenme deneyimlerini sağlayarak yüksek öz-etkililiği geliştirmede önemli bir rol oynar (Bandura, 1986; Krueger vd., 2000; Seligman, 1990).

b. Tutum

Planlı davranış teorisinin ikinci bileşeni tutumdur. Davranış veya inancın bir sonucu olarak tanımlanır (Krueger vd., 2000). Girişimciliğe yönelik tutum, bir iş kurmak ve işletmek için algılanan olasılığa yönelik değerlendirme kriteridir. Aynı zamanda elde edilen prestij, sosyal faydalar ve kişisel zenginlik gereksinimlerine verilen değerleri de etkiler (Krueger vd., 2000; Serida ve Tristán, 2011; Shapero, 1982).

c. Sübjektif Normlar

Normatif inançlara ile ve arkadaşlarda dahil çevrenizdeki insanların görüşlerine dayanarak oluşan algılardır. Ailenin ve arkadaşlarının sağladığı motivasyon ve destek, belli kariyer yolunu seçmekte önemli bir rol oynamaktadır. Bu inançlar geçerli bir yapı kullanılarak, aileden ve arkadaşlardan beklenen destek üzerinde ölçülebilir. Bunlar, girişimci niyetlerini hafif öngörenler olmasına rağmen, ailenin, arkadaşlarının, danışmanların, öğretmenlerin ve rehberlerin görüşlerinin etkisinin önemi gözardı edilemez (Ajzen, 1987; Bagozzi, Baumgartner ve Yi, 1992; Krueger vd., 2000; Lortie ve Castogiovanni, 2015).

d. Girişimcilik eğitimi

Planlı davranış teorisinin yukarıdaki üç önceliğine eğitim dördüncü bir faktör olarak eklenmiştir. Girişimcilik eğitim programları tüm dünyada yaygın olarak sunulmaktadır (Kuratko 2003). Girişimci niyetlerinin oluşmasında rolü olduğu varsayılan eğitimin rolü göz ardı edilemez.

Kendi işini kurma ve yürütme niyetlerinin oluşumunu etkileyen faktörlerin önemi, niyetleri arttırmada girişimciliği meslek seçimi olarak benimsemek için davranışın önceliklerine ek olarak eğitimin önemli bir rol oynadığı varsayımına götürmektedir. Aşağıdaki şekil, mevcut çalışmadaki teorik çerçeveyi göstermektedir.

Şekil 1. BDT'ne Dayalı Kavramsal Çerçeve

Yöntem

Bu, karşılaştırmalı araştırma tasarımına dayalı nicel bir çalışmadır. Girişimcilik Niyetleri Anketi, planlı davranış teorisine dayanılarak geliştirilmiştir (Ajzen, 1991). Güvenilirlik ve geçerlilik testleri için öğrenciler (5 madde; $n = 60$; $\alpha = .867$) üzerinde pilot test uygulanmıştır. Girişimcilik eğitime katılan teknoloji eğitim öğrencileri ($n = 240$) ile Girişimcilik eğitime katılmayan teknoloji eğitim öğrencileri ($n = 302$) arasında bir karşılaştırma yapmak için geçerliliği onaylanmıştır.

Tablo 1. Örnek Büyüklüğü

Girişimcilik Eğitimi	Katılanlar	Katılmayanlar
	302	240

Anket formu, öğrencilerin öğrenme ve girişimcilik niyetleri hakkında yanıt almak için üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm planlı davranış yapıları teorisi, Girişimcilik niyetleri, algılanan davranışsal kontrol ve öznel normlar, girişimcilik konusundaki tutumdan oluşmaktadır. İkinci yapı, girişimcilik eğitiminden oluşmaktadır. Üçüncü bölümde demografik bilgiler vardır. Birinci bölümde; Girişimcilik niyetleri için 6, girişimcilik konusundaki tutum için 6, algılanan davranış kontrolü için 6 soru ve öznel normlar için 6 madde olarak öğelerin dağıtımı yapılmıştır. İkinci bölümde girişimcilik eğitimi ile ilgili 6 madde bulunmaktadır. Üçüncü bölüm cinsiyet (kadın / erkek), şehir adı (Bölge1 / Bölge02 / Bölge 03), girişimcilik eğitimi (katılım / katılmama), veli iş bilgisi (serbest meslek / işsiz / istihdam) ve iş tecrübesi (Deneyimli / deneyimli değil) den oluşmuştur.

Anket, girişimcilik dersine katılmayan kontrol grubu hariç girişimcilik eğitimi kontrol grubu ve deney grubu için aynıdır. Burada dönem deney grubu, girişimcilik eğitim dersine katılan öğrenci grupları için, dönem kontrol grubu ise girişimcilik eğitime katılmayan öğrenciler için geçerlidir.

Her madde 5 seçenekli likert ölçeğinde ölçülmüştür. Birinci seçenekte yüksek katılmama seviyesini, ikinci seçenekte basit katılmama, üçüncü seçenekte tarafsız bildirim, dördüncü seçenekte basit katılımı, Beşinci seçenekte yüksek katılma seviyesini belirtmiştir Anket katılımcılarından, sorulara yönelik düşüncelerini gösteren seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Karşılaştırma amacıyla t-testi uygulanmış, girişimcilik niyetlerinin öncüllerinin arasındaki ilişkiyi incelemek için Regresyon uygulanmıştır. Anketin geçerliliği için SEM kullanılmıştır.

Bulgular

Güvenilirlik

Anketin Güvenilirliğini ve geçerliliğini ölçmek için pilot test uygulaması yapılmıştır. Pilot test Girişimcilik eğitime katılan 60 TVET öğrenci üzerinde uygulanmıştır.

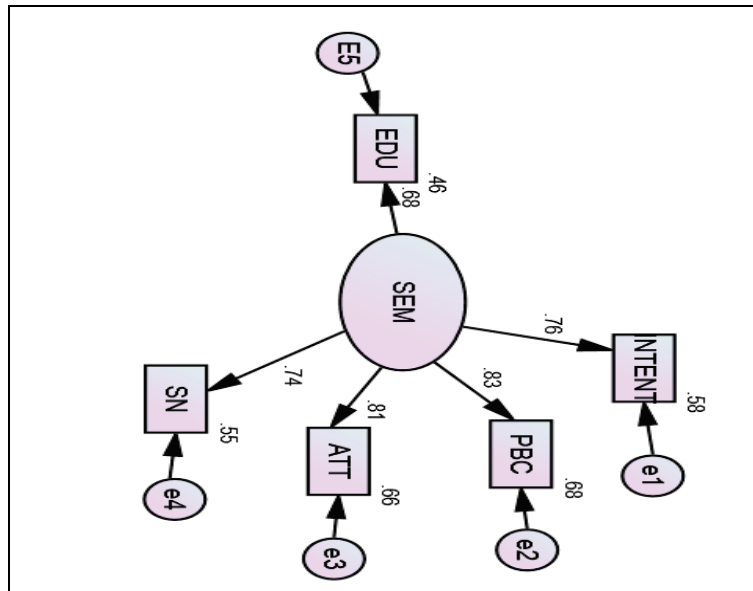
Tablo 2'de gösterildiği gibi beş faktör ölçeğinin güvenilirliği Cronbach Alpha 0.867 olarak kalmıştır;

Tablo 2. Güvenilirlik İstatistikleri

Cronbach Alpha	Öge Sayısı
.867	5

Girişimcilik Grubunun Yapısal Geçerliliği

Aynı anket girişimcilik grubuna eklenen girişimcilik eğitimi faktörü hariç kontrol grubu ve girişimcilik grubu için kullanılmıştır. Kontrol grubuna girişimcilik dersine katılmadığı için girişimcilik eğitim faktörü hakkında sorulmamıştır. Girişimcilik grubunun yapısı faktörleriyle birlikte Şekil 2'de gösterilmiştir.

Şekil 2. Faktörleriyle Girişimcilik Grubunun Yapısı

EIQ beş ana faktörden oluşuyordu;

- Girişimcilik Eğitimi
- Öznel Normlar
- Algılanan Davranış Kontrolü
- Girişimciliğe Karşı Tutum
- Girişimcinin Niyetleri

Girişimcilik Eğitimi dış kaynaklı değişken olarak kabul edilirken, diğer tüm faktörler iç kaynaklı değişken olarak kabul edilmiştir.

Veri taraması yapıp ve homojenlik, sahte olmayan ilişki, normallik, ilişkisiz hata terimleri ve aykırı değerler gibi SEM uygulaması için temel varsayımlar değerlendirilmiştir. Aykırı değerler, veri çeyreklerinin üst ve alt değerleri aracılığıyla gözlemlenmiştir. Veriler aykırı değerlerden yoksundur. Tutum, öznel normlar, algılanan davranış kontrolü ve girişimcilik eğitimi gibi bağımsız değişkenlerin ve girişimcilik eğitimi ve girişimci niyetleri gibi bağımlı değişkenlerinin, çarpıklık ve sivrilik z-değerleri

($1.96 < X < -1.96$) (Cramer ve Howitt, 2004; Doane ve Seward, 2011), Shapiro-Wilk'nin testi ($p > .05$) (Razali ve Wah, 2011; Shapiro ve Wilk, 1965) ve normal QQ plot grafiği ile yaklaşık olarak normal dağılımı göstermiştir.

Saçılım grafiğinde değişkenler arasında pozitif ilişkiyle doğrusallığı gösteren, bağımlı değişkenler eğimi etrafındaki bağımsız değişkenlerin dağılımı gösterilmiştir. SEM'i uygulamadan önce, ilişkisiz hata teriminin varsayımı da değerlendirilmiştir. Residuals grafiği, varsayımın ihlal edilmediğini göstermiştir. Sahte olmayan ilişki varsayımı, gözlemlenen gerçek kovaryans vasıtasıyla doğrulanmıştır. Örneklemin demografik verileri, örneklemin homojenliği t-testi ile göstermiştir ($p > 0.5$). Tablo 3'te geçerliliğinin normal olduğunun gösterildiği tüm soruların, Ana faktörlerle önemli yol ilişkisi vardır;

Tablo 3. Temel Değerler

Faktörler	Ortalama	P	S.D.	C.S.	Skew.	Kurt.
NİYET	4.269	***	0.036	1.00	0.000	0.049
ATK	4.353	***	0.034	1.00	-0.020	0.019
TTM	4.538	***	0.035	1.00	-0.001	-0.002
ÖN	4.236	***	0.038	1.00	-0.024	0.092
EGTM	4.540	***	0.027	1.00	-0.007	0.045

Yapısal Eşitlik Modeli ile bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki ilişkiyi test etmek için AMOS yazılımı kullanılmıştır. Çoklu bağımsız değişkenler ve bağımlı değişken arasındaki ilişkiyi incelemek için yol analizi seçilmiştir (Ullman, 1996). Yol analizi SEM'in bir alt kümesi, girişimci niyet öncüllerinin bağımlı değişkenleri üzerinde bağımsız değişken olarak tahmin edilen girişimcilik eğitiminin ilişkisi nedeniyle kullanım için önemlidir. Ayrıca SEM, önerilen modelin uygun olup olmadığını tanımlamak için uyum iyiliğini tahmin etme kabiliyeti nedeniyle kullanılmıştır (Kline, 1998). SEM aşağıdaki parametrelere sahiptir.

Tablo 4. SEM Uyumu İyiliği Parametreleri

Test	İyi Uyum	Orta Uyum	
χ^2	$0 \leq \chi^2 \leq 2df$	$2df \leq \chi^2 \leq 3df$	(Bollen ve Long, 1993, s. 6)
χ^2 / df	$0 \leq \chi^2 / df \leq 2$	$2 \leq \chi^2 / df \leq 3$	(Schumacker ve Lomax, 2004)
P value	$0.05 \leq p \leq 1.00$	$0.01 \leq p \leq 0.05$	(Bollen ve Long, 1993, p. 6)
GFI	$0.95 \leq GFI \leq 1.00$	$0.90 \leq GFI \leq 0.95$	(Olobatuyi, 2006)
CFI	$0.97 \leq CFI \leq 1.00$	$0.95 \leq CFI \leq 0.97$	(Schumacker ve Lomax, 2004)
RMSEA	$0 \leq RMSEA \leq 0.05$	$0.05 \leq RMSEA \leq 0.08$	(Steiger ve Lind, 1980)
NFI	$0.95 \leq NFI \leq 1.00$	$0.90 \leq NFI \leq 0.95$	(Hair vd., 2006)
TLI	$0.95 \leq TLI \leq 1.00$	$0.90 \leq TLI \leq 0.95$	(Hair vd., 2006)

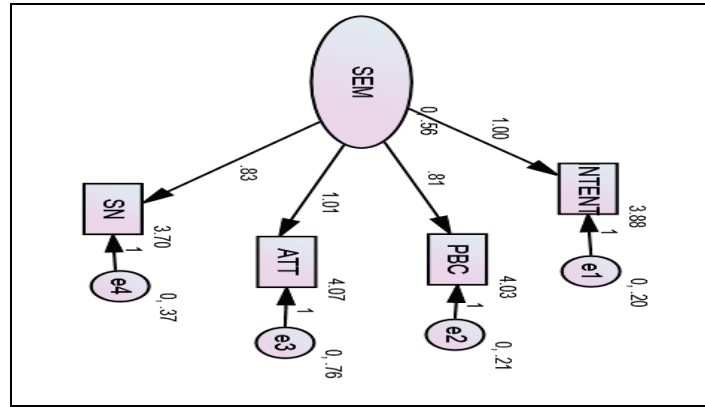
Ki-kare = 18.891, serbestlik derecesi = 5 ve Olasılık düzeyi = .002 ile minimumu başarılmıştır. Tablo 5'te gösterildiği gibi NFI = .967, TLI = .976 ve CFI = .975 ile iyi uyum vardır;

Tablo 5. Base Line Karşılaştırma

Model	NFI Delta1	RFI rho1	IFI Delta2	TLI rho2	DF	P	CFI
Varsayılan model	.967	.902	.976	.926	5	.002	.975
Doymuş model	1.000		1.000		0		1.000
Bağımsızlık modeli	.000	.000	.000	.000	15	.000	.000

Kontrol Grubunun Yapısal Geçerliliği

Şekil 3'te gösterildiği gibi Denetim grubunun yapısı; girişimcilik niyetleri, algılanan davranışsal kontrol, girişimcilğe karşı tutumu ve öznel normlar gibi deneysel grubun dört temel faktörü ile benzer dört faktöre sahiptir.

Şekil 3. Faktörlerle Kontrol Grup Yapısı

Çarpıklık ve sivrilik katsayıları, -2.00 ile +2.00 arasında olup, tablo 5'de verilerin olasılık eğrisindeki normal dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 6. Temel Değerler

SEM	Ortalama	S.D.	C.S.	Çarpıklık	Sivrilik
INTENT	3.884	0.050	1.000	0.000	0.035
ADK	4.029	0.0414	1.000	-0.005	0.029
TTM	4.073	0.067	1.000	-0.007	0.032
ÖN	3.697	0.050	1.000	0.017	0.035

Tablo 4'te gösterildiği gibi $p = .001$ Olasılık düzeyindeki iyi uyum gösteren serbestlik derecesi = .001, CFI= .976, ve NFI=.973 ile minimuma ulaşılmıştır.

Tablo 7. Base Line Karşılaştırma

Model	NFI Delta1	RFI rho1	IFI Delta2	TLI rho2	CFI	DF	P
Varsayılan model	.973	.863	.976	.880	.976	2	.001
Doymuş model	1.000		1.000		1.000	0	
Bağımsızlık modeli	.000	.000	.000	.000	.000	10	.000

Tüm faktörlerin, Tablo 8'de geçerliliğinin normal olduğunun gösterildiği yapı ile önemli yol ilişkisi vardır;

Tablo 8. Yapı Olarak Regresyon

Regresyon		Tahmin	S.E.	C.R.	P	
NIYET	<---	SEM	1.000		***	
ADK	<---	SEM	.810	.058	13.917	***
TTM	<---	SEM	1.010	.083	12.166	***
ÖN	<---	SEM	.833	.065	12.746	***

Leven'in testi kontrol grubu demografik geçmişinin (cinsiyet, yaş, iş tecrübesi ve veli çalışma geçmişi) girişimciliğe / deney grubuna homojenliğini test etmek için yapılmıştır. Sonuçlar tabloda gösterilmiştir. Test sonuçları, her iki grubun da homojen demografik geçmişe sahip olduğunu göstermektedir. Bu kontrol ve deney grubu öğrencilerinin benzer demografik geçmişi olduğunu kanıtlar. Her iki grubun da aynı yılda okudukları gibi aynı eğitim geçmişine sahiptirler.

Tablo 9. Girişimcilik ve Kontrol Grubu Arasındaki Homojenliğin Demografikleri

	Levene'nin Testi		t-test Eşitlik Ortalaması	
	F	t	df	Sig. (2-tailed)
Cinsiyet	2.400	1.335	541	.182
Veli çalışma geçmişi	8.101	-.730	541	.466
Tecrübe	4.047	-.272	541	.786

Tablo 10. Değişkenlerin Betimsel İstatistikleri

Değişkenler	Grş. Eğtm. Katılanlar (n= 238)		Grş. Eğtm. Katılmayanlar (n=305)	
	X	SD	X	SD
Grş.Nyt	4.26	.55	3.88	.87
TTM	4.53	.53	4.07	1.15
ÖN	4.35	.52	4.02	.76
ADK	4.23	.58	3.69	.87

Grş.Nyt: Girişimci niyetleri; TTM: Tutum; ÖN: Öznel Normlar; ADK: Algılanan davranışsal kontrol;
Grş. Eğtm: Girişimcilik eğitimi

Ayrıca hipotezin denemesi amacıyla değişkenler arasında bir ilişkinin olup olmadığını test etmek üzere korelasyon analizi yapılmıştır. Girişimcilik eğitim grubunun Tablo 11'de gösterildiği gibi değişkenler arasındaki anlamlı derecede pozitif korelasyon saptanmıştır. Girişimcilik eğitim grubuna katılmayanlar arasındaki korelasyonlar da ölçülmüştür. Bunlar tabloda gösterildiği gibi anlamlı derecede pozitif olarak gözlemlenmiştir.

Tablo 11. Girişimcilik Grubu Değişkenler Arasındaki Korelasyon

		NİYET	TTM	ADK	ÖN	EĞTM
NİYET	Pearson korelasyonu	1	.648**	.650**	.546**	.445**
	Sig. (2-tailed)		.000	.000	.000	.000
	N	238	238	237	237	238
TTM	Pearson korelasyonu	.648**	1	.656**	.561**	.591**
	Sig. (2-tailed)	.000		.000	.000	.000
	N	238	238	237	237	238
ADK	Pearson korelasyonu	.650**	.656**	1	.635**	.528**
	Sig. (2-tailed)	.000	.000		.000	.000
	N	237	237	237	236	237
ÖN	Pearson korelasyonu	.546**	.561**	.635**	1	.566**
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000		.000
	N	237	237	236	237	237
EĞTM	Pearson korelasyonu	.445**	.591**	.528**	.566**	1
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	
	N	238	238	237	237	238

** . Korelasyon 0.01 seviyesinde anlamlıdır (2-tailed).

Tablo 12. Girişimcilik Eğitime Katılmayan Grubun Değişkenlerinin Korelasyonları

		NİYET	TTM	ADK	ÖN
NİYET	Pearson korelasyonu	1	.606**	.673**	.614**
	Sig. (2-tailed)		.000	.000	.000
	N	305	305	305	305
TTM	Pearson korelasyonu	.606**	1	.516**	.398**
	Sig. (2-tailed)	.000		.000	.000
	N	305	305	305	305
ADK	Pearson korelasyonu	.673**	.516**	1	.622**
	Sig. (2-tailed)	.000	.000		.000
	N	305	305	305	305
ÖN	Pearson korelasyonu	.614**	.398**	.622**	1
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	
	N	305	305	305	305

** . Korelasyon 0.01 seviyesinde anlamlıdır (2-tailed).

Girişimcilik Eğitime Katılımcıların ve Katılmayanların Karşılaştırılması

Aşağıdaki hipotezler, Girişimcilik eğitime katılımcıların ve katılmayanların girişimci niyetlerinin karşılaştırılması için geliştirilmiştir;

Varsayım 01: Girişimcilik eğitime katılan öğrencilerin niyetleri ile kendi işlerini kurma niyetinde olup girişimcilik eğitime katılmamış olanların niyetleri arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Varsayım 02: Girişimcilik eğitime katılan öğrencilerin tutumları ile kendi işlerini kurma niyetinde olup girişimcilik eğitime katılmamış olanların tutumları arasında bir fark bulunmamaktadır.

Varsayım 03: Girişimcilik eğitime katılan öğrencilerin öznel normları ile kendi işlerini kurma niyetinde olup girişimcilik eğitime katılmamış olanların öznel normları arasında bir fark bulunmamaktadır.

Varsayım 04: Girişimcilik eğitime katılan öğrencilerin algılanan davranışsal kontrolü ile kendi işlerini kurma niyetinde olup girişimcilik eğitime katılmamış olan öğrencilerin algılanan davranışsal kontrolü arasında bir fark bulunmamaktadır.

İki grup arasında karşılaştırma amacına yönelik t-testi yapılmıştır. Tabloda gösterildiği gibi bulgular, girişimcilik eğitim katılımcılarının girişimcilğe, girişimci tutumuna, Algılanan davranışsal kontrolüne ve öznel normlara yönelik girişimcilik eğitime katılmayanlar grubundan daha fazla niyetli olduğunu yansıtmıştır.

Tablo 13. Girişimcilik Eğitimi Katılımcıların ve Katılmayanların Karşılaştırılması

	Girişimcilik Eğitimi	N	Ortalama	Std. Sapma
NİYET	Katılımcılar	241	4.27	.554
	Katılmayanlar	302	3.87	.874
TTM	Katılımcılar	241	4.53	.535
	Katılmayanlar	302	4.06	1.160
ADK	Katılımcılar	240	4.35	.518
	Katılmayanlar	302	4.02	.762
ÖN	Katılımcılar	240	4.23	.579
	Katılmayanlar	302	3.68	.871

Tablo 14. Bağımsız Örneklem Testi

		Levene'nin Testi		t-test Eşitlik Ortalaması		
		F	Sig.	T	df	Sig. (2-tailed)
NIYET	Eşit varyanslar varsayımı	53.11	.000	6.15	541	.000
	Farklı varyanslar varsayımı			6.45	516.45	.000
TTM	Eşit varyanslar varsayımı	34.86	.000	5.83	541	.000
	Farklı varyanslar varsayımı			6.27	443.53	.000
ADK	Eşit varyanslar varsayımı	21.92	.000	5.72	540	.000
	Farklı varyanslar varsayımı			5.96	528.12	.000
ÖN	Eşit varyanslar varsayımı	26.81	.000	8.39	540	.000
	Farklı varyanslar varsayımı			8.78	524.66	.000

Varsayım 01: " Girişimcilik eğitime katılan öğrencilerin niyetleri ile kendi işlerini kurma niyetinde olup girişimcilik eğitime katılmamış olanların niyetleri arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. " $t = 6.15$, $F = 53.11$ ve $.000$ anlamlılık düzeyinde reddedilmiştir. Girişimcilik eğitim katılımcılarının ortalama değerleri (4.27) girişimcilik eğitime katılmayanların girişimciliğe yönelik niyetlerinin ortalama değerinden (3.87) daha yüksektir.

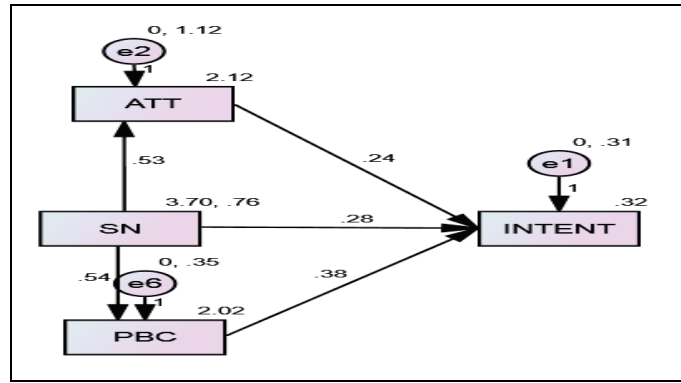
Varsayım 02: " Girişimcilik eğitime katılan öğrencilerin tutumları ile kendi işlerini kurma niyetinde olup girişimcilik eğitime katılmamış olanların tutumları arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. " $t = 6.15$, $F = 53.11$ ve $.000$ anlamlılık düzeyinde reddedilmiştir. Girişimcilik eğitim katılımcılarının ortalama değerleri (4.27) girişimcilik eğitime katılmayanların girişimciliğe yönelik tutumlarının ortalama değerinden (3.87) daha yüksektir.

Varsayım 03: " Girişimcilik eğitime katılan öğrencilerin öznel normları ile kendi işlerini kurma niyetinde olup girişimcilik eğitime katılmamış olanların öznel normları arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. " $t = 6.15$, $F = 53.11$ ve $.000$ anlamlılık düzeyinde reddedilmiştir. Girişimcilik eğitim katılımcılarının ortalama değerleri (4.27) girişimcilik eğitime katılmayanların girişimciliğe yönelik öznel normlarının ortalama değerinden (3.87) daha yüksektir.

Varsayım 04: " Girişimcilik eğitime katılan öğrencilerin algılanan davranışsal kontrolü ile kendi işlerini kurma niyetinde olup girişimcilik eğitime katılmamış olanların algılanan davranışsal kontrolü arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. " $t = 6.15$, $F = 53.11$ ve $.000$ anlamlılık düzeyinde reddedilmiştir. Girişimcilik eğitim katılımcılarının ortalama değerleri (4.27) girişimcilik eğitime katılmayanların girişimciliğe yönelik algılanan davranışsal kontrolünün ortalama değerinden (3.87) daha yüksektir.

Planlı Davranış Teorisine göre Modelin Test Edilmesi

PDT modelinin testi için SEM path analizinde AMOS 20.0 kullanılmıştır. Girişimcilik konusundaki tutum, girişimci niyetleri ve algılanan davranış kontrolü, iç kaynaklı değişken olarak, öznel normlar ise dış kaynaklı değişken olarak kabul edilmiştir. Şekil 4'te gösterildiği gibi Yapısal denklemlere ham veri girişi yapılmıştır.

Ki-kare = 45.649, serbestlik Dereceleri = 1 ve Olasılık düzeyi = .000 ile Minimuma ulaşılmıştır. Diğer indeksler, iyi model uyumu önermiştir: NFI = 0.912, CFI = 0.912 ve IFI = 0.914 uygun uyumu ve RMSEA (0.205) vasat uyumu göstermiştir. Bu bilgiden, PDT'nin varsayılandırılmış modelinin girişimcilik niyeti değişkenlerine uygun olduğu sonucuna varabiliriz.

Tablo 15. Model Uyum Özeti

Model	NFI Delta1	IFI Delta2	CFI
Varsayılan model	.912	.914	.912
Doymuş model	1.000	1.000	1.000
Bağımsız model	.000	.000	.000

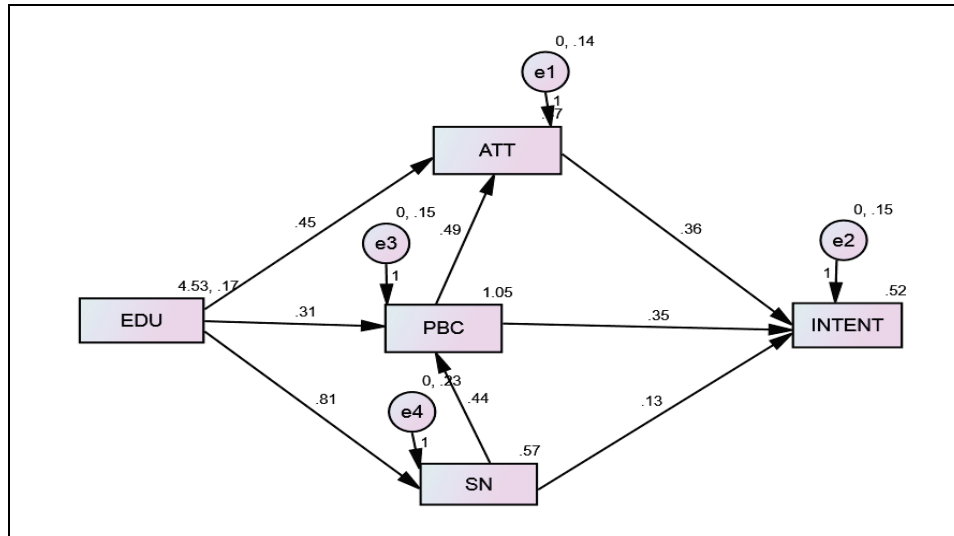
Tabloda gösterildiği gibi Planlı davranış teorisinin (PDT) değişkenleri arasındaki bütün yollar 0.01 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 16. Regresyon Ağırlığı: (Grup sayısı 1 – Varsayılan model)

			Tahmin	S.E.	C.R.	P
TTM	<---	ÖN	.528	.070	7.571	***
ADK	<---	ÖN	.543	.039	13.859	***
NIYET	<---	TTM	.244	.033	7.507	***
NIYET	<---	ÖN	.278	.047	5.887	***
NIYET	<---	ADK	.382	.058	6.593	***

Eğitim-Girişimcilik Niyeti Modelinin Test Edilmesi

Yol modelinde girişimcilik eğitimi dışsal değişken olarak tanımlandı. Girişimciliğe yönelik tutum, subjective norm, algılanan davranışsal kontrol ve girişimci niyeti modelde içsel değişkenler olarak tanımlanmıştır. Modelin amacı, girişimcilik eğitiminin önceden belirlenmiş tutumlar ve girişimciliğe yönelik niyet üzerindeki etkisini Şekil 5 ve Tablo 17'de gösterildiği gibi incelemektir.

Şekil 5. Girişimcilik Niyetinin Öncülleri Arasındaki İlişkinin SEM Sunumu

Ki-kare = 4.32, serbestlik Dereceleri = 2 ve Olasılık düzeyi = .115 ile Minimuma ulaşılmıştır. Diğer indeksler, iyi model uyumu önermiştir. Daha sonra tablo 17 de gösterildiği gibi iyi uyum gösteren NFI= .993, RMSEA=0.07; RFI=0.944; TLI=0.969, CFI .996 çoklu uyum iyiliği indeksleri kullanılmıştır.

Tablo 17. Temel Karşılaştırmalar

Model	NFI	RFI	IFI	TLI	DF	P	RMSEA	CFI
	Delta1	rho1	Delta2	rho2				
Varsayılan model	.993	.944	.996	.969	2	.115	.070	.996
Doymuş model	1.000		1.000		0			1.000
Bağımsızlık modeli	.000	.000	.000	.000	15	.000	.396	.000

Daha sonra değişkenler arasındaki özel ilişkileri analiz etmeye devam ettik. Tablo 18'de gösterildiği gibi;

Tablo 18. Regresyon Ağırlığı: (Grup sayısı 1 – Varsayılan model)

		Tahmin	S.E.	C.R.	P	Kabul Edilen / Rededilen
ÖN	<--- EĞTM	.809	.076	10.593	***	Kabul edildi
ADK	<--- EĞTM	.314	.075	4.196	***	Kabul edildi
ADK	<--- ÖN	.444	.052	8.454	***	Kabul edildi
TTM	<--- EĞTM	.445	.070	6.335	***	Kabul edildi
TTM	<--- ADK	.494	.055	8.950	***	Kabul edildi
NIYET	<--- TTM	.364	.064	5.722	***	Kabul edildi
NIYET	<--- ÖN	.131	.058	2.276	.023	Kabul edildi
NIYET	<--- ADK	.354	.071	5.011	***	Kabul edildi

Tüm yollar anlamlı olup ($P < .05$) en sağlam yol, girişimcilik eğitimi ve girişimci niyetlerine yönelik öznel normlar (yol katsayısı = 0.809, $p < .01$), algılanan davranışsal kontrolüne yönelik girişimcilik eğitimi (yol katsayısı = .314, $p < .01$), algılanan davranışsal kontrolüne yönelik öznel normlar (yol katsayısı = .444, $p < .01$), tutuma yönelik girişimcilik eğitimi (yol katsayısı = .494, $p < .01$), girişimcilik niyetlerine yönelik tutum (yol katsayısı = .364, $p < .01$) ve niyetlere yönelik algılanan davranışsal kontrol (Yol katsayısı = .354, $p < .01$), en zayıf yol ise girişimci niyetleri ve girişimci niyetlerine yönelik öznel normlar arasındaydı (yol katsayısı = 0.131, $p < .05$). Dolayısıyla, kavramsal modelin tüm hipotezleri 0.05 düzeyinde kabul edilmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Girişimcilik eğitimine katılan öğrenciler girişimci niyetlerini katılmayanlardan daha fazla göstermiştir.

Çalışmanın sonuçları, literatürde de belirgin bir şekilde, girişimcilik eğitimi kendi işini kurulmasına yönelik niyetlerin artırılmasında önemli bir rolü olduğu fikri desteklenmiştir (Long 2011; Souitaris, Zerbinati ve Al-Laham, 2007; Young, 1993). Girişimcilik niyetlerine yönelik tutum, öznel normlar ve algılanan davranışsal kontrolü, girişimcilik eğitimine katılan öğrenciler katılmayanlardan daha yüksektir. Bu sonuç, daha yüksek eğitim seviyesinin, girişim oluşumuna yönelik daha yüksek niyete yol açtığını gösteren daha önceki araştırmaların sonuçlarıyla örtüşmektedir. (Levie ve Autio, 2008; Long, 2011).

Sonuçlar aynı zamanda, planlı davranış teorisinin üç öncüsünün birbiri üzerine ve girişimciliği kariyer olarak seçme niyetleri üzerindeki rolünü ortaya koymuştur. Örneğin öğrencilerin girişimciliği kariyer olarak benimseme niyetlerinin değişmesinde öznel normların etkisi, ikna teorisi (Eagly ve Chaiken, 1993; Long, 2011) ve bilişsel teori (Festinger, 1957) tarafından desteklenmektedir. Bu bireylerin bir girişimci olma kararında çevrelerindeki insanların görüşlerinden etkilendiği varsayımına yol açar. Aynı şekilde öznel normlarında algılanan davranışsal kontrol üzerinde etkisi Bandura'nın (1986) sosyal bilişsel teorisi tarafından desteklenmiştir. Bu teoriler, eğer eğitim sağlanır ve çevre destekleyici olursa, öğrencilerin serbest meslek sahibi olma niyetinde olumlu bir etki bıraktığı fikrini desteklemektedir (Eagly ve Chaiken, 1993; Feather, 1982). Daha önceki araştırmalarda öznel normların, girişimci olma kararını etkilemede rolünün çok zayıf olduğu görülmüştür (Autio, Keeley, Klofsten, Parker ve Hay, 2001; Krueger vd., 2000; Long, 2011). Bu çalışmada, öznel normların rolü diğer değişkenlerle karşılaştırıldığında zayıftır, ancak öğrencinin girişimci olma kararı üzerinde etkisi vardır. Bu sosyal yaşlılarının öğrencilerin kararlarını etkilediğini gösterir.

Girişimcilik eğitimi, iş dünyası hakkındaki bilginin artması felsefesine, bir iş kurmak için gerekli becerilerin eğitilmesine ve serbest meslek sahibi olmaya yönelik olumlu tutuma dayanmaktadır. Öğrencilere bilgi ve beceri seti sağlandığında, onların bir girişimci olma kararı üzerinde doğrudan etki edeceği kabul edilebilir. Daha yüksek niyetlere yönlendiren bilgi ve beceriler yoluyla davranış kontrol etme ve değiştirmek için verilen eğitim ise kendine güveni artırır (Henry vd., 2005; Long, 2011; Souitaris vd., 2007).

Planlı davranış teorisinin öncelikleri ve öğrencilerin girişimci olma niyetlerinde eğitimin rolü arasındaki ilişkiler hakkında az şey bilinmektedir. Bu araştırmanın bulguları tutum ve algılanan davranışsal kontrol arasında bir ilişki olduğunu açıklamaktadır. Sübjektif Normlarda algılanan davranışsal kontrolü etkiler. Bandura'nın (1986) sosyal bilişsel teorisi algılanan davranışsal kontrol ve sosyal baskı arasındaki bu ilişkiyi teyit etmektedir.

Öneriler

- Girişimcilik eğitimi, öğrencilerin girişimsel niyetlerini geliştirmek için yüksek öğretimin bir parçası olmalıdır.
- Hükümet ayrıca girişimcilik niyetlerini desteklemek için girişimcilik eğitimi ile birlikte destek hizmetleri geliştirmelidir.
- Planlı davranış teorisi öğrencilerin girişimci niyetlerini araştırmak için kullanılabilir.

Kaynakça

- Asghar, M. Z., Hakkarainen, P. S ve Nada, N. (2016). An analysis of the relationship between the components of entrepreneurship education and the antecedents of theory of planned behavior. *Pakistan Journal of Commerce and Social Sciences*, 10(1), 45-68.
- Ajzen, I. (1987). Attitudes, traits, and actions: Dispositional prediction of behavior in personality and social psychology. *Advances in Experimental Social Psychology*, 20(1), 1-63.
- Ajzen, I. (1991). Theory of planned behavior. *Organizational Behaviour and Human Decision Processes*, 50, 179-211.
- Armitage, C. J. ve Conner, M. (2001). Efficacy of the theory of planned behaviour: A meta-analytic review. *British Journal of Social Psychology*, 40(4), 471-499.
- Autio, E., H. Keeley, R., Klofsten, M., G. C. Parker, G. ve Hay, M. (2001). Entrepreneurial intent among students in Scandinavia and in the USA. *Enterprise and Innovation Management Studies*, 2(2), 145-160.
- Bagozzi, R., Baumgartner, H. ve Yi, Y. (1992). State vs. action orientation and the theory of reasoned action. *Journal of Consumer Research*, 18(4), 505-518.
- Bandura, A. (1986). *The social foundations of thought and action*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.
- Bollen, K. ve Long, J. (1993). *Testing structural equation models*. California: Sage Publications.
- Chang, J. (1998). Model of corporate entrepreneurship: Intrapreneurship and exopreneurship. *Allied Academies International Internet Conference* içinde (Cilt 1, s. 7).
- Charney, A. ve Libecap, G. D. (2000). *Impact of entrepreneurship education*. Kansas City, MO: Kauffman Center for Entrepreneurial Leadership.
- Cramer, D. ve Howitt, D. L. (2004). *The Sage dictionary of statistics: A practical resource for students in the social sciences*. Sage Publications.
- Cunningham, J. B. ve Lischeron, J. (1991). Defining entrepreneurship. *Journal of Small Business Management*, 29(1), 45-61.
- Doane, D. P. ve Seward, L. E. (2011). Measuring skewness: A forgotten statistic. *Journal of Statistics Education*, 19(2), 1-18.
- Eagly, A. H. ve Chaiken, S. (1993). *The psychology of attitudes*. Harcourt Brace Jovanovich College Publishers.
- Feather, N. T. (1982). Unemployment and its psychological correlates: A study of depressive symptoms, self-esteem, protestant ethic values, attributional style, and apathy. *Australian Journal of Psychology*, 34(3), 309-323.
- Festinger, L. (1957). *A theory of cognitive dissonance*. Stanford, CA: Stanford University Press.
- Fretschner, M. (2014). Ajzen's theory of planned behavior in entrepreneurship education research. *Becoming an Entrepreneur* içinde (s. 249-277). Sense Publishers.
- Galloway, L. ve Brown, W. (2002). Entrepreneurship education at university: A driver in the creation of high growth firms?. *Education+ Training*, 44(8/9), 398-405.
- Gundlach, M. J. ve Zivnuska, S. (2010). An experiential learning approach to teaching social entrepreneurship, triple bottom line, and sustainability: Modifying and extending practical organizational behavior education (PROBE). *American Journal of Business Education (AJBE)*, 3(1).
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E. ve Tatham, R. L. (2006). *Multivariate data analysis* (Cilt 6). Upper Saddle River, NJ: Pearson/Prentice Hall.
- Hansemark, O. C. (1998). The effects of an entrepreneurship programme on need for achievement and locus of control of reinforcement. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 4(1), 28-50.

- Henry, C., Hill, F. ve Leitch, C. (2004). The effectiveness of training for new business creation. *International Small Business Journal*, 22(3), 249-269.
- Henry, C., Hill, F. ve Leitch, C. (2005). Entrepreneurship education and training: Can entrepreneurship be taught? Part I. *Education+ Training*, 47(2), 98-111.
- Herron, L. ve Robinson, R. B., Jr. (1993). A structural model of the effects of entrepreneurial characteristics on venture performance. *Journal of Business Venturing*, 8(3), 281-294. doi:10.1016/0883-9026(93)90032-z
- Isaacs, E., Visser, K., Friedrich, C. ve Brijlal, P. (2007). Entrepreneurship education and training at the further education and training (FET) level in South Africa. *South African Journal of Education*, 27(4), 613-630.
- Kaiser, F. G. (2006). A moral extension of the theory of planned behavior: Norms and anticipated feelings of regret in conservatism. *Personality and Individual Differences*, 41(1), 71-81.
- Kidwell, B. ve Jewell, R. D. (2003). An examination of perceived behavioral control: Internal and external influences on Intention. *Psychology & Marketing*, 20(7), 625-642.
- Kline, R. (1998). *Principles and practice of structural equation modeling*. New York: Guilford Press.
- Krueger, N. F., Reilly, M. D. ve Carsrud, A. L. (2000). Competing models of entrepreneurial intentions. *Journal of Business Venturing*, 15(5), 411-432.
- Kuratko, D. F. (2003). Entrepreneurship education: Emerging trends and challenges for the 21st century. *White Paper, US Association of Small Business Education*, 22.
- Kuratko, D. F. (2005). The emergence of entrepreneurship education: Development, trends, and challenges. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 29(5), 577-598.
- Levie, J. ve Autio, E. (2008). A theoretical grounding and test of the GEM model. *Small Business Economics*, 31(3), 235-263.
- Liao, C., Chen, J. L. ve Yen, D. C. (2007). Theory of planning behavior (TPB) and customer satisfaction in the continued use of e-service: An integrated model. *Computers in Human Behavior*, 23(6), 2804-2822.
- Long, C. T. (2011). The impact of entrepreneurship education on entrepreneurial intention of engineering students. Hong Kong: City University.
- Lortie, J. ve Castogiovanni, G. (2015). The theory of planned behavior in entrepreneurship research: What we know and future directions. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 11(4), 935-957.
- Meyer, G. D., Zacharakis, A. L. ve De Castro, J. (1993). A postmortem of new venture failure: An attribution theory perspective. *Frontiers of Entrepreneurship Research*, 17(13), 256-269.
- Olobatuyi, M. (2006). *A user's guide to path analysis*. Lanham: University Press of America.
- Razali, N. M. ve Wah, Y. B. (2011). Power comparisons of shapiro-wilk, kolmogorov-smirnov, lilliefors and anderson-darling tests. *Journal of Statistical Modeling and Analytics*, 2(1), 21-33.
- Robinson, P. ve Hayes, M. (1991). Entrepreneurship education in America's major universities. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 15(3), 41-52.
- Schumacker, R. ve Lomax, R. (2004). *A beginner's guide to structural equation modelling* (2. bs.). Routledge.
- Seligman, M. (1990). *Learned optimism*. New York: Knopf.
- Serida, N. J. ve Tristán, M. O. (2011). Using the theory of planned behavior to predict nascent entrepreneurship. *Academia: Revista Latinoamericana de Administración*, 46, 55-71.
- Shapero A. (1982). Social dimensions of entrepreneurship. C. Kent, D. Sexton ve K. Vesper (Ed.), *The Encyclopedia of Entrepreneurship* içinde (s. 72-90). Englewood Cliffs: Prentice-Hall.
- Shapiro, S. S. ve Wilk, M. B. (1965). An analysis of variance test for normality (Complete samples). *Biometrika*, 52(3/4), 591-611.

- Souitaris, V., Zerbinati, S. ve Al-Laham, A. (2007). Do entrepreneurship programmes raise entrepreneurial intention of science and engineering students? The effect of learning, inspiration and resources. *Journal of Business Venturing*, 22(4), 566-591.
- Steiger, J. ve Lind, J. (1980). *Statistically-based tests for the number of common factors*. Psychometric Society yıllık toplantısında sunulmuş bildiri. Iowa City, IL.
- Ullman, J. (1996). Structural equation modeling. B. Tabachnick ve L. Fidell (Ed.), *Using Multivariate Statistics* içinde (s. 709-819). New York: Harpercollins College Publishers.
- Walker, A. E., Grimshaw, J. M. ve Armstrong, E. M. (2001). Salient beliefs and intentions to prescribe antibiotics for patients with a sore throat. *British Journal of Health Psychology*, 6(4), 347-360.
- Watson, M. C., Johnston, M., Entwistle, V., Lee, A. J., Bond, C. M. ve Fielding, S. (2014). Using the theory of planned behaviour to develop targets for interventions to enhance patient communication during pharmacy consultations for non-prescription medicines. *International Journal of Pharmacy Practice*, 22(6), 386-396.
- Young, H. P. (1993). The evolution of conventions. *Econometrica: Journal of the Econometric Society*, 57-84.
- Zemore, S. E. ve Ajzen, I. (2014). Predicting substance abuse treatment completion using a new scale based on the theory of planned behavior. *Journal of Substance Abuse Treatment*, 46(2), 174-182.